

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 52. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1913. március 4.

Elmarad a sztrájk?

A fenyegető tömegsztrájk és a vele járó bizonytalanság izgatottságban tartja ugy a fővárosnak, mint a vidéki emporiumoknak lakosságát. Ami teljesen érthető dolog. Mert bár a szocialisták vezetői hangsúlyozzák, hogy ők minden erejükből iparkodnak visszatartani a sztrájkoló tömegeket mindenféle kihágásoktól, de minden eddigi példa, még a művelt külföldről is ameltszól, hogy ilyen esetekben nagyon keveset, sőt semmit sem ér Bokányiék és Buchingerék garanciája. Az államhatóság kötelességéhez hiven, óriási apparátussal készül, hogy az esetleg elfajuló demonstrációk és kihágások ellen idejében felléphessen s az ország békés lakosságának igazi nagy érdekeit sikerrel megvéddesse.

Az államhatalomnak ez az indokolt nagy fellépése ugy látszik gondolkodóba ejtette a szociáldemokraták vezetőit, kik két irányban folytatnak tárgyalásokat az ellenzékkel is, a kormánnyal is.

Az ellenzékétől azt követelik, hogy a parlamentben forradalmi módon lépjenek fel a kormány és pártja ellen. Erről az ellenzék komoly része hallani sem akar, sőt Andrássy, Zichy, Apponyi teljesen feleslegesnek és károsnak tartják a sztrájkot és a vezetőket lebeszélni akarják annak megtartásáról. Egyedül Justh hivei tartanak a szociáldemokratákkal, de vezérek távollétében nem tudtak határozni. Végre is haza hívták a Voloscában üdülő, még mindig beteges pártvezért, hogy ő döntson a kritikus helyzetben.

A szociáldemokraták vezetősége látván egyrészt a szuronyok félelmetes erejét, másrészt nem kapván kellő támogatást az ellenzékétől — a kormánnyal kezdett tárgyalni, hogy milyen kedvező módosításokat lehetne kieszközölni, ha nem kezdenék meg a sztrájkot? Különösen két pont körül folyt a tárgyalás (persze nem közvetlenül a kormány

tagjaival, hanem csak közvetítőkkel.) Egyik a korhatár leszállítása, másik a betegsegélyező pénztári tagságnak bizonyos körülmények között a választói jogosultság alapja gyanánt való elismerése.

A korhatár tekintetében nem igen van kilátásuk arra, hogy a kormány engedjen. Hir szerint már megelégedtek volna, ha a harminc évből másfelet engedne a kormány, de Tisza egy hetet sem hajlandó engedni belőle. A másik irányban inkább lehet valamelyes eredményt elérni.

Ez a kettős tárgyalás milyen eredményre fog vezetni? — e pillanatban még alig tudná valaki megmondani, — de most már egyre bizonyosabbá válik, hogy a sztrájk ezúttal el fog maradni.

Erre vall a következő félhivatalos kommuniké:

A szociáldemokrata párt vezetősége semmi irányban nem hagyja magát befolyásolni és tisztára a taktikai szükségesség szerint fog intézkedni. Ha jönnek látja, a választójogi javaslat tárgyalásakor kezdi meg a sztrájkot, de ha szükségesnek látja, végrehajtása idejében mondja ki az általános sztrájk megkezdését.

Ebből a nyilatkozatból lehetőnek látszik, hogy a sztrájkot elhalasztják.

Ez pedig nagy megkönnyebbülés lenne az egész országra és egyúttal a munkások igazi érdekeit is legjobban szolgálná.

Gróf Andrássy Gyula nyilatkozata. Érdekes nyilatkozatot tett Andrássy a mai helyzetről és a sztrájkról. Ez utóbbiról így szól:

— Nagyon kívánom, hogy ne legyen sztrájk. Azt tartom, hogy annyira meg van bukva a kormány, hogy vétek volna becsületes emberek vérére kockáztatni, hogy nincs szükség forradalmi eszközökre, — a közvélemény lesújtó ereje, hitem szerint, elég alkalmas lesz arra, hogy biztosítsa a jelenlegi rendszer bukását. A munkások választójogi igényeinek biztosítására nincs szükség a for-

radalmi eszközökre, hazafias magatartásukkal és a nemzeti ellenzékhez való csatlakozásukkal, azzal, hogy az alkotmányosság és a közsabadság ügyét is magukévá tették: sokkal jobban szolgálták ezeket az igényeket, sokkal jobban biztosították érvényesülésüket, mint olyan utcai csatákban, ahol biztos győzelmet szereznek a kormánynak, ahol fegyvertelenül fognak szemben állni pusztító embergyilkos eszközökkel.

Csöndes a Balkán.

A leszerelés.

Pétervár, március 3.

Háromszáznolevanezer embert, akiket tavaly kellett volna szabadsággal, a feszült nemzetközi helyzetre való tekintettel visszatartották. Ezeket e hét folyamán el fogják bocsátani. Az orosz kormány megegyezett az osztrák és magyar kormánnyal hasonló intézkedés megtétele tekintetében és a galíciai határon is a legközelebbi napokban megszüntetik a katonai intézkedéseket.

Bécs, márc. 3.

Teljesen megbízható forrásból jelentik, hogy a hadvezetőség megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az orosz-galíciai határon lévő csapatok leszereltesse és hazaszállíttassanak.

Pétervár, márc. 3.

Oroszország leszerelését jövő csütörtökön ünnepies rendeletben fogják közzé tenni.

Lemondás Drinápolyról.

Páris, márc. 3.

A Matin konstantinápolyi jelentése szerint Törökország hajlandó lemondani Drinápolyról, kárpótlásul azonban kéri, hogy a Fekete-tenger partjának egy részét hagyják meg török főhatóság alatt.

Bulgária feltételei.

Szófia, márc. 3.

Délután a porta a nagyhatalmakat közvetítésre kérte, most egyenesen a szófiai kormányhoz fordult, hogy jelölje meg legvégső feltételeit. Ha ez a közvetlen érintkezés alkalmas alapot nyújt a béketárgyalásokra, akkor Danev talán már holnap Eimotikába utazik, hogy a főhadiszálláson legyen, mihelyt elérkezik az ideje a tárgyalásoknak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 3.

Gróf **Tisza** István egynegyed 11 óra-
kor nyitotta meg a Házat. Az elnöki jelenté-
sek után a szombaton megszavazott törvény-
javaslatok harmadszori olvasása következett,
mit a képviselők nagy unalommal hallgat-
tak végig.

Azután a

tanítói fizetésrendezés

került sorra. A beteg Jankovich helyett **Ba-
logh** igazságügyminiszter vette át a tárca
képviselését. A Ház elhatározta elnök indit-
ványára, hogy a két javaslatot egyben tár-
gyaltatja és egy vita keretében.

Siegescu előadó arra hivatkozik, hogy
dacára, hogy a 80-as években 600 K volt a
tanítói fizetés, sokkal nagyobb lelkesedéssel
dolgozott a tanítóság, mint most, dacára,
hogy a tanítók 3200 K fizetést is elérhetnek,
nincs meg bennük az ambíció. Hangoztatja,
hogy már 18 éves korában állami fizetéses
hivatalnok lehet, míg más pályán évekig dij-
talanul dolgozik. Angliát kivéve, egy ország
sem lesz oly kedvező helyzetűre, mint nálunk.

Utánna **Balogh** J. igazságügyminiszter
szólt fel, ki odanyilatkozott, hogy a törvény-
hozásnak kötelessége rendezni a tanítók fizet-
ését. Dicsőíti Zichyt, az előbbi közoktatási
minisztert, aki 10 milliót bocsátott a fizetés-
rendezés céljaira. Csáky Albin gróf idejében
a közoktatásügyi tárca 12 millió volt, most
140-re rug. Ha az ellenzék kevesli az össze-
get, miért nem emelte akkor, mikor kormá-
nyon volt, amit annál inkább megtehetett
volna, mert az állam pénzügyi helyzete ked-
vező volt.

A nagyváradi tanítók ellen.

Balogh miniszter így folytatta be-
szédét:

Az ellenzéki sajtó tuloz, amiket azt hir-
deti, hogy a tanítók körében elégedetlenség
van a javaslattal szemben. Eseteket hoz fel
arra nézve, hogy milyen szellemben folyik
az agitáció. A biharmegyei tanítóegyesület
elnöke egyik megnyitójában azt mondta:
Kartársak, támogassatok, hogy megküzdhes-
sünk a hatalommal. (Derűltség.)

Ez lehet egy ideális anarchista felfo-
gása, de semmi esetre egy állami alkalmaz-
zotté. (Felkiáltások: Fegyelmet!) Eddig a
kultuskormány nem tett erélyes lépéseket a
mozgalommal szemben, de lehetetlennek
tartja, hogy a tanítóság egy része szakszer-
vezeti alapon szervezkedjék, hogy folyton
tanítóparlamentet rendezzenek Budapesten.
Az is lehetetlen, hogy ők diktálják, milyen
összeggel kell a fizetésüket javítani. Méltatja
a javaslatot, összehasonlítja más foglal-
kozási ágakkal a tanítók helyzetét is s meg-
állapítja, hogy nincs okuk a panaszokadásra.

Giesswein indítványa.

Giesswein Sándor nagyon helyesnek
tartja, hogy azok, a kik hivatásaiknak meg-
felelnek, előléptetésben részesüljenek, helyes-
nek tartaná azt is, ha azok, akik hanyagok
vagy a társadalomban botrányt csinálnak, a
tanítók sorából töröltessenek. Az a vélemé-
nye, hogy az egyenlőség és az igazság elve
nincs keresztül vive a javaslatban. Mivel
nem akarja, hogy a javaslat halasztást szen-
vedjen, határozati javaslatot nyújt be, hogy
a tanítók fizetésrendezése már 1913. január
1-től visszamenőleg számítódjék, viszont a

javaslatot a módosítások tárgyalása miatt
adják vissza a kultuszminiszternek.

Evetovich János (munkapárti pap
képviselő): szerint a javaslatnak több hibája
van, de elfogadja, mert legnagyobb részben
nobilisan oldotta meg a tanítók kívánságait.

Domján Vazul határozati javaslatot
nyújt be, hogy az 1868. törvénynek megfe-
lelőleg az elemi iskola növendékeinek en-
gedjék meg, hogy anyanyelvüket használ-
hassák, továbbá hogy a tanítók fizetése egy-
séges legyen és XI-X. illetve a IX-ik fize-
tési osztályba soroztassanak be.

Az ellenzék értekezlete.

Budapest, márc. 3.

Néhány perccel tizenegy óra előtt nyi-
totta meg az értekezletet **Zichy** Aladár gróf,
a ki az elnöki tisztséget betöltötte. Az el-
lenzéki pártok vezetői közül ott voltak **Kos-
suth** Ferenc, **Apponyi** Albert, **Désy** Zoltán,
Bakonyi Samu és mások. Azért kezdődött
a tanácskozás ilyen későn, mert az ellenzéki
képviselők azokra vártak, a kik még nem
érkeztek meg. **Andrássy** Gyula, **Polónyi**
Géza és **Vázsonyi** Vilmos voltak azok, a
kik az ellenzéknek tegnapi rendkívüli jelen-
tős értekezletén nem vettek részt. Nem volt
ott **Baththyány** Tivadar gróf sem, őt azon-
ban betegsége gátolta a megjelenésben.

Maga a hivatalos értekezlet mindössze
negyed óráig tartott. Először **Apponyi** Al-
bert tett jelentést az ellenzék választójogi
bizottságának a működéséről, vagyis arról,
hogy az ellenzéknek mi a fölfogása és me-
lyek az észrevételei a kormány választójogi
javaslatáról.

A második pont az ipolysági és ferenc-
városi választásnak a beszámolója volt. Er-
ről is **Apponyi** Albert beszélt, a ki a két
választásnak a politikai jelentőségét magya-
rázta.

Ezután következett az értekezlet leg-
fontosabb tárgya, tudniillik a szövetkezett
ellenzéknek a választójogi javaslat kép-
viselőházi tárgyalása során követendő el-
járása. A következőket határozták:

1. Holnaptól kezdve valamennyi ellen-
zéki képviselőnek Budapesten, kell marad-
nia. Aki nem volna a fővárosban, annak ok-
vetetlenül ide kell jönnie. Ez valamennyi
képviselőnek becsületbeli kötelessége s aki
ennek nem tesz eleget, hűtlenséget követ el
ugy a párttal, mint a nemzettel szemközt.

2. Holnaptól kezdve minden nap délelőtt-
jén értekezlet lesz a néppárt körhelyiségében.

3. Ugyancsak holnaptól kezdve minden
nap délutánján a Justh-párt termeiben gyül-
nek össze az ellenzéki képviselők. Azonfölül
pedig minden délben együtt étkeznek.

4. Holnap, kedden reggel már kilenc
órákor valamennyi ellenzéki képviselőnek
meg kell jelennie a néppárt helyiségeiben.

Hogy milyen célból, nyilvánvaló. Az
ellenzék állandóan informáltatja magát a
képviselőházban történő dolgokról és az,
hogy már holnap reggel kilenc órákor vala-
mennyien együtt lesznek, azt jelenti, hogy
ha a választójogi törvényjavaslat tárgyalását
holnap napirendre tűzik, az ellenzék tagjai
együttesen bevonulnak a Házba.

A Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

A hírlapok és ellenőrizhetlen hírek alak-
jában már hónapok óta foglalkozik a közön-
ség a Moskovits-féle cipőgyár és kapcsolato-
san a Biharmegyei Takarékpénztár ügyével.

Az az áldatlan pénzügyi helyzet és álta-
lános közgazdasági válság, amely az egész
országban mérhetlen károkat okozott és élet-
erős vállalatokat seprtet el, vagy rendített
meg, Nagyvárad közgazdasági életét sem ki-
mélte s itt is óriási károsodásokat okozott.

A Biharmegyei Takarékpénztárt, Nagy-
várad egyik régi, nagytekintélyű és egész
szervezetében hatalmas pénzügyi szujtotta
városunkban és megyénkben legjobban a
válság. Szerencsére azonban az igazgatóság
energikus, nyílt fellépésének s az intézettel
összekötöttségben álló hatalmas intézeteknek
óriási, fáradtságot nem ismerő munkával si-
került megmenteni az intézetet a végzetes
válságtól s biztosítani a részvényesek érde-
keit a jövőre és biztos alapon akként sza-
nálni, hogy az eddigi ipari tevékenységgel
legalább részben szakítva, a legszebb kilátá-
sokkal induljon ez a régi jóhírnevű pénz-
intézet további útján.

Ebben a rendkívüli, óriási körülménytől,
tudást és fáradhatlan munkát igénylő akció-
ban az igazgatóság tagjai, de különösen **Havas**
Mór vezérigazgató hervadhatlan érdemeket
szerzett s hálára kötelezte a részvényeseket,
de egyúttal Biharmegye és Nagyvárad egész
közgazdasági életét is, mert megmentette a
még nagyobb károsodástól.

A Biharmegyei Takarékpénztár vasárnap
tartott közgyűlésén terjesztette elő az igaz-
gatóság a már közölt jelentését, amelyben
kérelmelten szigorral tárják fel a helyzetet s
olyan megoldást javasolnak, amely biztos
alapja az intézet jövő fejlődésének.

A közgyűlésen elhangzott beszédek kö-
zött voltak ugyan erősebb hangok a nem
elég erős felügyeletért, de ezt mindannyian
az illetők jóhiszeműségének tudták be.

Különösen jóhatással volt **Hlatky** Endre
főispán, részvényes beszéde, amely megnyug-
tatóan világított rá, hogy amit az igazgató-
ság a helyzet szanálására proponált, azok
valóban eredményesek is lesznek.

A közgyűlésen gróf **Tisza** Kálmán elnö-
költ s a részvények óriási számban voltak
jelen.

Megjelentek a következők: Dr Adorján
Emil, Balásházy Iván, dr Bleyer Endre, Bis-
terszky Elemér, Biszterszky Iván, Balogh
Vilmos, Bogdán Jenő, Balázs Odón, Berger
Gyula, dr Demetrovics Elek, dr Echerolles
Kruspér Gilbert, Fetser Antal püspök, dr Wei-
mann Jenő, Fráter Barna alispán, dr Fássy
Lajos, Fényes Manó, Ficzek Lajos, Fleisch-
hacker Hugó, dr Grosz Imre, Grosz Sándor,
dr Gyöngyössy István, dr Géher Lambert,
Hiemesch Frigyes bankfőnök, Hlatky Endre
főispán, Hofbauer Pál, Hamvassy Tihámér,
Incze Lajos, Incze Lipót, dr Imrik Gusztáv,
Kelen Béla, Kálmán Ernő, dr Krüger Ala-
dár, dr Kovács Zsigmond, Kerekes Manó,
Kiss Károly, Katona József, Korbély József,
Kandel József, dr Lengyel Zsigmond, dr
Moskovits József, dr Medvigy Gábor, dr
Moskovits Miklós, Mitteleier Ede, Mihelfy Pál,
dr Mihelfy Lajos, Mihelfy Adolf, dr Már-
tonffy Marcell, Pékánovics Imre, dr Perczel
Adolf, Reményi Vilmos, Reichard Dávid,
Rendes Vilmos, fancesikái Schwarz Ferenc,
Schweiger Ede, Szőke Sándor, Szalai József,
dr Szunyogh Pál, Schenker Ferenc, Szemere

Miklós, Stark Gyula, Tabéry Ármán, Vermes Kornél, Wallner Ödön, dr Weisz Márton, Waiszlovich Emil, Waiszlovich Gyula, dr Waldmann Béla, Wallerstein Ferenc, Weinberger Lajos.

Gróf Tisza Kálmán elnök üdvözölte a megjelenteket s a közgyűlést megnyitván, röviden azon nagyon átértett sajnálatának ad kifejezést, hogy amidőn első alkalommal funkcionál mint elnök, egy oly szomorú jelentéssel kell a részvényesek elé jönni, mint az igazgatóság jelentése. Nem részletezi, hogy ez mily rosszul esik, de felemelt fővel jelenik meg, mert nyugodt az öntudata, hogy arra törekedett, hogy a súlyos és nehéz helyzetben oly megoldást találjanak, amely a részvényesek érdekeit megóvjá. Ezután konstatálja, hogy 78 részvényes van jelen, 5431 részvény képviselőben. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Hlatky Endrét és Tabéry Ármánt.

Havas Mór vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság jelentését, amelyet már közöltünk.

A jelentéshez Weimann Béla részvényes szólalt fel először. Azzal kezdi, hogy a szomorú eredmény csak a múlt évi, vagy korábbi évekből is ered. A jelentésben nincs szó a felelősségrevonás kérdéséről. A jelentés rámutat a Moskovits-gyár válságára. Evek óta suttogták, hogy válság elé viszi a Moskovits-gyár a Biharmegyei Takarékpénztárt. A közgyűlések jegyzőkönyveiben pedig az állott, hogy csak 100,000 koronáig van érdekelve a pénzügyet a cipő-gyárban, ami pedig ezen felül van, az biztosítva van. Most majdnem 4 millió leírásról van szó. Ezzel szemben az igazgatóság csak azt mondja, hogy az igazgatóság puritán becsületességgel működött s lehet, hogy valami még megtérül a veszteségből. Az igazgatóság javaslata szerint a részvényeket 800 koronáról 400 koronára bélyegzik le. Ez által a folytonos részvénykibocsátással zaklatott részvényesek nagyon kellemetlen helyzetbe kerültek. Sokan lombard utján jegyezték le az ujonnan kibocsátott olcsóbb részvényeket. Kéri, hogy ne 400, hanem 500 koronára bélyegezzék le a részvényeket. Az igazgatóság jelentéséből kitűnik, hogy 1915 elején amennyiben lehetséges lesz, kárpótlásban részesíti a részvényeseket. Ennél a pontnál megjegyzi, hogy amennyiben lehet, már 1913. végén osztalékot kapnak a részvényesek s ekkor a szelvényt át kell adniok a részvényeseknek s így az 1915. év elején nem mutathatják fel azokat, hogy az esetleges osztalékot felvegyék. Aki 1913-ban részvényes, az igényt tarthat az 1914-ben adható osztalékra is. Nyujtszon módot az intézet, hogy az 1915-ben várható osztalékban is részesedhessenek a részvényesek. Az 1913-ik évben nem várható, hogy a veszteségből nagyobb összeg térül meg, mert nehéz lesz a követelésekből adható kárpótlás tehát ne 1914. végén, hanem 1918., esetleg 1916. végén osztassák ki a részvényesek között. A veszteségi alap kezelésére 3 tagú bizottság létesítendő az intézet részvényeseiből.

Gróf Tisza Kálmán elnök hangoztatta, hogy a budapesti pénzügyekkel folytatott hosszas tárgyalásoknál igyekeztek az intézet érdekeit megvédeni. A közgyűlés vagy elfogadja a megállapodást, vagy nem. Változtatásokat nem lehet bele vinni, mert akkor a megállapodás a pesti intézetekre már nem kötelező.

Mihelyi Adolf szólalt fel ezután, mint legrégebb igazgató. 22 év óta, mikor Ritoók Zsigmond helyére bevásztották, teljes lélekkel az intézet érdekében működött. Nem mondja, hogy hiba, tévedés nem történt, de a holnap alakulását senki sem tudja, az beláthatatlan. Ki hitte volna 1911-ben, hogy egyszerre olyan válság jön, amely az egész közgazdasági életet pusztítja. Tévedtek, mikor az iparpártolás terére léptek, amelyhez Magyarországon megbízható szakértőt nem kapnak. Résztelen ismerteti a cipőgyár alapítását, amely az 1902. évi pénzbőség idejére esik. A bankok nem tudták hova helyezni a pénzüket

s a pénzügyek is elszaporodtak. Ekkor kénytelenek kiváló emberek a Moskovits-gyárra a figyelmét a Biharmegyei Takarékpénztárnak. Moskovits Farkas jellemét fedhetlennek mondták (Gunyos nevetés.). Kiterjedt állami szállításai voltak. Ekkor csak 100,000 korona hozzájárulásról volt szó s ki volt kötve, hogy ha 25,000 korona veszteség állana elő, az összeköttetés megszűnik. Később mentek azután mindjobban bele, mert nem ismerték kellőleg s nem figyelték meg a szerződést, amelyet aranybetűkkel írtak mondottak. Így állott elő a mostani szomorú helyzet. Sajnálná, ha az igazgatóság, amely egy év óta vezeti a szanalás és az intézet ügyeit s mely ugyanis nagy áldozatokat hozott, bármiféle méltatlanság, vagy sérelem érné. Csak ha a jelenlegi igazgatók maradnak az intézet élén, remélhető s van biztosítva az intézet felvirágzása.

Dr Adorján Emil nem akart felszólalni, de az előtte szóló beszéde készteti arra. Páratlanul áll, hogy a vidéken 4 millió vesztesége legyen egy pénzügyetnek s más címeken is 7—8 millió veszteség érjen egy vidéki bankot.

Ismeri az igazgatókat s egytől-egyig korrekt férfiak s meg van győződve, hogy csak a bizalmukkal éltek vissza s azok átérzik a felelősséget, melylyel a katasztrófaért tartoznak. A felmentvényt a maga részéről is meg adja, de nem az előtte szóló által hangoztatott adatok alapján. Szerződés volt s azt nem vették figyelembe, hanem szép jelentéseket adtak ki, holott kevesebb osztalékkal elő kellett volna készíteni a dolgot, hogy egyszerre szakadjon a baj az intézet nyakába. Nem volt rendszer. Az elnök kijelentette, hogy vagy elfogadják a jelentést, vagy felborul az egész dolog, holott van középut is. Meggyőződése szerint a Moskovits-gyárnál elég volna a tervezetnél 80000 koronával kevesebb leírás. Utalva a részvények nagy részének lombardozására kéri, hogy a részvények befizetésére megállapított 60 napot a mai viszonyokra tekintettel legalább hat hónapra tolják ki, hogy a részvényesek a pénzt előteremthessék.

Hlatky Endre főispán

emelkedett azután szólásra. Örvendve konstatálja, hogy a részvényesek higgadt és nyugodt álláspontot foglalnak el, ami az összeség érdeke. Kéri Adorján és Weimann Jenő részvényeseket, hogy indítványait vonják vissza amelyek közül egy, a hatvan napról hathónapra vonatkozó talán még elfogadható lenne. Az már nehezebb dolog lenne, hogy a részvényeket 400 korona helyett 500 koronára vegyék. Meg kell bizni abban a megállapodásban, amely a budapesti pénzügyekkel létre jött. Tévedés azt mondani, hogy a 3 nagy fővárosi pénzügyet csak a maga érdekeit nézi ennél a dolognál, mert ez nem felel meg a valóságnak. Nagy érdeke nincs is a 3 intézetnek, mikor csak 100—120 ezer korona új részvényt vesz át s még ezt is kész átadni, ha lesz jelentkező. Sőt éppen a részvényesek és Nagyvárad egész pénzügye nagy házával tartozik a három fővárosi pénzügyetnek. Rátér arra, hogy elfogadjuk-e az előterjesztést. Ez tulajdonképpen annyit tesz, hogy annak elfogadásával rendbehozzuk az intézet dolgát, vagy a bizonytalanságnak dobjuk oda az intézetet. (Elfogadjuk, kiáltások.) Mert ha a bizonytalanságban maradunk, jön utána a eszmagyár és a Biharmegyei Takarékpénztár bukása. Semmi érdekünk nem kívánja, hogy a multakat fesszegessük, mert Adorján Emil is elismerte s mindannyian tudjuk, hogy az igazgatók saját maguknak, családjuknak okoztak kárt. Tudjuk, hogy mindegyikük legbecsületesebb, puritán jellem s hogy most az intézet jó kezében van s válságnak az intézetet kitenni nem szabad. Hiszi, hogy a részvények ára rövid idő alatt emelkedni fog s nagyobb baj nem éri az intézetet. A veszteségből netalán befolyó összeg részesezésére nézve megjegyzi, hogy annak 80 szá-

zaléka ugyanis a régi részvényeké lesz, a 20 százalékot pedig ne sajnálják azoktól az új részvényektől, amelyek most segélyre jönnek az intézetnek. Kéri, hogy ne küldjenek ki bizottságot, hanem fogadják el a jelentést s legyenek bizalommal az igazgatóság iránt. (Tetszés.)

Hiemesch Frigyes kijelenti, hogy neki is szíven fekszik Nagyvárad közgazdasági érdeke s ezért teljesen osztja a főispán által mondottakat. Kéri, hogy Weimann vonja vissza indítványát.

Dr Weimann Béla indítványát visszavonja, de kéri, hogy a részvényeseket lehetőleg kiméeljék.

Gróf Tisza Kálmán igéri, hogy a lombardnál ha tehet valamit, megteszi. A pesti intézetek hasznára nem számítanak, az kitűnik az előterjesztésből. Különben ő is hála elismerését fejezi ki a fővárosi pénzügyeteknek.

Ezután a jelentéseket elfogadták, a felmentvényt megadták s a lebélyegzésre vonatkozó javaslatot elfogadták.

Ezután következett a tárgysorozat 4-ik pontja: 2000 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátása által a 3,200.000 korona részvénytőke felemelése 4,000.000 koronára.

Gróf Tisza Kálmán kéri a közgyűlést, hogy a részvények kibocsátásával bizza meg az igazgatóságot azzal, hogy azok befizetésére lehetőleg 6 hónapos határidőt tűzzenek ki.

A közgyűlés kimondotta a részvénytőke felemelését az elnök kérésének a figyelembe vételével.

Ezután az alapszabályokat és a nyugdíj-szabályzatot módosította a közgyűlés.

Az igazgatóság és a felügyelőbizottság megválasztása következett. Dr Gyöngyössy István indítványára a közgyűlés elnökké megválasztotta gróf Tisza Kálmánt, alelnökké dr Vallner Ödönt. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság eddigi tagjait újból megválasztották.

Az elnök megköszönte az egyöntetű választást és kifejezést adott ama reményének, hogy a jövőben sikerülni fog a részvényesek megalégedését elnyerni, berekesztette a közgyűlést.

Biharmegye zárszámadása.

Ráfizetés és megtakarítás.

Biharmegye harmadik szakosztálya tegnap ülést tartott, melyen a vármegye múlt évi zárszámadásait állították össze. Az ülésen Tatár Zoltán elnökölt. Igen érdekes számadatok kerültek az ülésen elő. Megállapították elsősorban, hogy a vármegye két legfontosabb számadásait helyesen állított össze a számvéviség. Ez a két alap a háztartási és közszükségleti alap.

A háztartási alap számadása elég szomorú képet mutat, amennyiben majd 30000 korona deficitet mutat. Ennek az alapnak a következő a képe:

Bevétel 743958 K 42 f.

Kiadás 772678 K 28 f.

Ráfizetés 28712 K 86 f.

Ebből az alaptól fizették a tisztviselőket és a hivatalok más kiadásait.

A sokat hányatott és még többször megénekelt közszükségleti alap már sokkal kedvezőbb képet mutat. Itt

a bevétel 326373 K 74 f.

kiadás 188381 K 76 f.

maradvány 137991 K 98 f.

Tehát majd annyi a maradvány, mint a kiadás. Igaz, hogy ebből mintegy 60000 korona az építkezési alapba illesztett be később, azonban még mindég 70000 korona a maradvány.

* **Vetítőest a Kath. Körben.** A Katholikus Kör holnapután, kedden tartja a szezonban utolsó vetítőestélyét. Dr. Karásonyi János kanonok fog előadást tartani és a Szentföld azon részeit fogja bemutatni, amelyek Jézus Krisztus kinszenvedéseire vonatkoznak. A vetítőest 6 órakor kezdődik.

* **A honvédszenekar bucsuja Székesfehérvárott.** A Nagyváradra áthelyezett honvédszenekar elbucsuzott Székesfehérvár közönségétől. Mikor az ottani lapok hasábos cikkeit, sőt vezércikkeit olvassuk, nem tagadhatjuk, hogy az ő fájdalmuk és sajnálkozásuk szinte öröm érzetét kelti bennünk. Ha csakugyan olyan sokat vesztettek ők a zenekar távozásával, ugyanolyan nagy a mi nyereségünk. Azt olvassuk a cikkekből, hogy a zenekar élénk részt vett a város kulturális életében: nincsen-e erre nekünk is szükségünk? Pótolhatatlan veszteségnek mondják Frychaj Richárd karmester távozását, mert ő feltámasztotta a város pangó zenei életét, filharmonikus zenekart szervezett s azt nagy szakértelemmel vezette. Hát van-e nálunk zenei élet? van-e nálunk filharmonikus zenekar és nem éppen olyan szervező erőre van-e nálunk szükség, mint ez a derék csehből magyarrá lett karmester? A székesfehérváriak bucsu ünnepélyt rendeztek szeretett karmesterük távozására alkalmából, hangversenyen, banketten ünnepelték és szónoki beszédekben, vezércikkeiben dicsőítették. Mi is szeretettel, örömmel és bizalommal fogadjuk és reméljük, hogy áldásos működését itt is folytatni fogja. Ha van valahol tér egy ambiciózus zenész számára, akkor Nagyváradon igazán van, itt még valószínű zenei őserdőt találhat, ahol tőle várjuk a zenei kultúra megteremtését. Minden jóízű ember támogatására számíthat nehéz munkájában.

* **Csoportvezetői értekezlet.** A Katholikus Népszövetség csoportvezetői ma vasárnap d. u. 4 órakor a Katholikus Kör könyvtári helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezlet néhány, újabban felmerült fontos ügygel fog foglalkozni s ezért kéri az igazgató az összes csoportvezetők pontos megjelenését.

* **A Népszavát megint lefoglalták.** A vizsgálóbíró elrendelte a Népszava tegnapi számának lefoglalását. A lapnak *Vért szomjaznak a mungók!* című cikkét inkriminálta, amelyben királlysértést lát. A vizsgálóbíró rendeletére a rendőrség kora reggel a nyomdában, a vasuton, a postán és minden nyilvános helyen elkobozta a Népszava reggeli számát.

* **Állat az emberben.** Kinos szenzációja van Belényesnek. Tegnap reggel a csendőrök letartóztatták és a laktanyába kísérték Berkovits József harangozót s nyomban kihallgatták. A kihallgatás során megdöbbentő vádakkal illették a harangozót, aki a bizonyítékok sulya alatt képtelen volt tagadni. A harangozó ellen a saját veje tett feljelentést. A csendőrség előbb azt hitte, hogy bosszu műve akar lenni az egész panasza, bizonyítékokat szerzett be a súlyos vádak igazolására. Orvosilag megvizsgáltatták a harangozó kisebbik leányát és megállapították, hogy a vádak megfelelnek a valóságnak. Kihallgatás után a csendőrök azonnal bekísérték az állatias embert a nagyváradai ügyészségre, ahol fogva tartják.

* **A Titanic katasztrófájáért.** Tegnap járt le a bejelentési határidő a kártérítésre a Titanic áldozatainak hátramardottai részéről. Háromszázhatvan kilencen jelentkeztek, akik összesen 8,027.247 dollár kártérítést kérnek. Közülük harminenyele magyar, illetőleg osztrák alattvaló és ezek által követelt összeg 1,030.000 dollár. A legnagyobb kártérítési összeg ötvézezer dollár. Ekkora összeget négyen kérnek és ezek közül csak egy amerikai.

* **Kereskedők értekezlete.** A keresk. és Iparkamara nagytermében tegnap este értekezést tartottak a nagyváradai kereskedők. A politikai tömegsztrájk kérdésének a kereskedők osztályára való behatásával foglalkoztak. Egyértelműen kimondták, hogy a sztrájk első napján leendő üzletzárást minden egyes kereskedő elhatározása szabad kérdésének tekintik és a cselekvési szabadság érdekében szükség esetén a karhatalom védelmét is ki fogják kérni. Az értekezleten az elvi álláspont mellett az a vélemény jutott kifejezésre, hogy a kereskedő-osztály célirányosnak tartja, hogy a tömegsztrájk első napján az egyéni rendelkezési jog tiszteletben tartása mellett az üzletek zárva tartassanak. A fűszer és élelmiszer-kereskedők e napon is reggeli 9 óráig üzleteiket nyitva tarthatják. Az értekezlet megállapította azt is a politikai helyzet figyelembevételével, hogy az összes üzletek hétfőn minden esetre nyitva lesznek.

* **Kalapcserélés.** A városi nyilvános könyvtárban egy kellemetlen apacstempó kezd lábra kapni: az új kalapokat elnyűtt, ócska kalapokkal cserélik el. A könyvtár vezetősége már rájött, kik mesterkednek s azért ez uton kéri az illetőket, hozzák vissza az elcserelt kalapokat, nehogy a rendőrséggel gyűljék meg a bajuk.

* **Lelketlen háztulajdonos.** Tegnap este felé sirva jelent meg Kemény L. Ignác r.-kapitány előtt Halász Mari és elpanaszolta, hogy mivel pont elsején nem tudta a lakpénzt kifizetni, Petri Sándor háztulajdonos haragjában levette az összes ablakokat és az ajtót is. Így maradtak a lakásban s a hidegben gyermekei már is betegek lettek. Kérte a rendőrség közbenjárását. Kemény kapitány aztán elintézte ügyét. Haldéket eszközölt ki számára. A lelketlenségért pedig Petrit megdorgálta.

* **Romlott takarmányrépamag.** A múlt nyári és őszi szakadatlan esők okozták, hogy a répamagot a legtöbb termelőhelyen nem bírták szárazon betakarítani, hanem ott csirázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog répát teremni; mert nagyobb részben ki sem kel, s ami kevés még kicsirázik, az sem bír elég termőeréllyel, hogy rendes répát fejlesszen, hanem ujnyi vékonyágú gyökeret fejleszthet csak. Emberemlékezet óta még soha sem került annyi megbizhatatlan, gyengén csirázó és kevert répamag forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak cselekedni, ha répamag beszerzése alkalmával a legszigorubb írásbeli jótállást követelik az eladó részéről csirázóképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szem előtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állattartását katasztrófával határos bajok érhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földművelésügyi minisztérium szintén készül állást foglalni ez ügyben.

* **Diáknymoruság.** Esetleg lehetne így is mondani, nyomorult diákok. Arról van szó, hogy tegnap jelentkezett Bartha Béla r. alkaptánynál egy gimnáziumi magántanuló, hogy a rendőrség oltalmazza meg lakótársa brutális bánásmónjától. Lakótársa,

aki szintén diák, arra kényszeríti már hónapok óta, hogy koldulni menjen. Kiverte az utcára és amit összekoldult, azt elszedte tőle. Bartha Béla elő akarta állíttatni az illetőt, de a rendőr már nem találta. Mezey Mihály-utcai lakásán. Azt mondták ott, hogy már elment tanítani. Azonban ma reggelre előállítják és akkor kiderül, hogy mennyiben igaz a fiatalabb lakótárs vádja. Különb. mindenképpen nagy züllöttségre vagy nagy nyomorra vall ez az eset. Mert vagy ellumpolja vagy feléli az elkobzott összeget s mindegyik egyaránt kétségbeejtő helyzet egy tanuló életében.

* **Hamis kétkoronások.** Kulcsár Józsefné Kolozsvári-utca 75. sz. a. kimérőnőhöz betért Biró Imre rovott multu hely- és foglalkozás nélküli egyén, aki néhány hét előtt került ki a fegyházból. 5 deci pálinka elfogyasztása után 1 darab namis kétkoronással fizetett. És egy másik hamis 2 koronást vett elő, hogy azt meg váltsa fel. Ekkor vette észre a kimérőnő, hogy a kapott két koronások hamisak. Mig Kulcsárné rendőrt ment Biró elillant. A rendőrszemnek bejelentette az esetet, aki utána vetette magát a hamispénzterjesztőnek és sikerült őt egy másik pálinkamérésben elfogni. A fegyházviselt ember valószínűleg egy pénzhamisító bandának tagja, mert nála több ilyen hamisítványt találtak.

* **Az öreg cseléd.** Papp Istvánné 43 éves cseléd a biharmegyei közokrházba beszállítottott, mert a múlt hó 28-án öngyilkossági szándékból feketekávében gyufaföldet ivott. Midőn kihallgatták azt, mondtotta, hogy az öngyilkosságot azért követte el, mert gazdasszonya mindég bosszantotta és rosszul bánt vele. Már 15 éve szolgál egy helyen. Állapota nem súlyos.

* **Csodaszép csemegezőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitünő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* **Szőlőterület a Törkömezőn 1-719 hold termő, 1-569 pedig szántó föld és gyümölcsös, valamint 7 hektoliter bor eladó Uri-utca 56.**

* **Györy nővérek** kitünően szervezett tambura és énekkara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámu publikumnak, amely esténként a Korona-kávéházat keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekkar Mészáros és Szabó karmesterek kitünő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigoruan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a Korona kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár reá. A kávéház jó hirneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a Korona kávéház számára azt a nagy népszerűséget, amelylyel most bír. A közönség szíves pártfogását kéri továbbra is a Györy-nővérek.

* **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettém partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. Feketénél, Bémer-terén, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

* **A zenekedvelő közönség** szíves figyelmét felhívjuk, Hamza Jenő primás újonnan szervezett 12 tagu bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. Prágai különlegességekből összeállított nagy színházi vacsora K 120, kicsi 80 fillér.

Meglepetéssel veszi ezt a magas összeget feltüntetett maradványt mindenki. Eddig állandóan deficittel zárult az alap számadása és most, mikor adókules-alap felemelést vett igénybe, a vármegye ily nagy összeget takarított meg. Ennek az a magyarázata, hogy a múlt évben tulajdonképpen nem vette hasznát a vármegye a magasabb pótdadónak.

Ki volt ugyan vetve a felemelt adó, sőt be is hajtották azt az adózóktól, mindazon által nem költették el, mert nem volt a vármegyének egész éven át költségvetése és így nem tudta teljesíteni azokat a kiadásokat, melyekre tulajdonképpen a magasabb pótdadót kivetették.

A zárszámadás kellemetlen érzéseket keltett ugy a megye közönségében, mint azokban, akiknek törölte a miniszter a költségvetésben felvett segélyeket, fizetésjavításokat. Az adózó polgárok zúgolódnak azért, mert egy nagyon nehéz gazdasági évben követelték és szedték be a csaknem háromszorosra emelt pótdadót, holott erre, mint a számadás mutatja, egyáltalán nem volt szükség. Az érdekeltek pedig szintén zúgolódnak, mert ime a vármegyének van pénze, sőt zúve is volt, mikor bizonyos segélyeket, fizetésjavításokat megszavazott, de a miniszter azokat törölte.

A töréseket különösen a kisebb hivatalnokok érezték meg. A vármegye a törölt tételeket újra beállította a költségvetésbe és most valóságos ostromolják érte a kormányt a megszorult hivatalnokok.

A fentiek után kíváncsian várják a vármegyén az 1913. évi költségvetést, hogy vajjon abból is törölni fog a miniszter?

Csoportvezetői értekezlet.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezetének csoportvezetői vasárnap értekezletet tartottak dr Krüger Aladár helyi igazgató elnöke alatt. Az értekezleten megjelent Imrik S. Zoltán plébános is.

Az értekezlet mindenekelőtt szervezkedési és taktikai kérdésekkel foglalkozott. Az igazgató örömmel konstataálta, hogy a népszövetségbe ismét szép számmal jelentkeztek újabb tagok. Tekintettel arra, hogy jelen évben a népszövetségre nagy feladatok várnak, kérte az igazgató a csoportvezetőket, hogy tovább is teljes erővel folytassák a minél szélesebb körű agitációt.

Sajtóügy.

A katolikus sajtóra vonatkozólag az eddigi agitációt szintén folytatni fogják s a keresztyény családotól távol fognak tartani minden olyan lapot, mely a vallásüldözésben keresi a virtust. Ugyancsak megállapították a módokat, hogyan lesz segítségére a Népszövetség az esetleges sztrájk alatt a keresztyény sajtó hirszoiglatának.

P. Csávossy beszédei.

Imrik S. Zoltán plébános lendületes beszédben ajánlotta a Népszövetség tagjainak figyelmébe azokat a sorozatos előadásokat, a melyeket szerdától kezdve P. Csávossy Elemér az olaszii plébánia-templomban fog tartani. Kifejtette, miért van szükség koronkint egy-egy idegenből jött lelkész által vezetett lelkigyakorlatokra s szölt Csávossy kiváló egyéniségéről. A csoportvezetők lelkesedéssel elhatározták, hogy az összes népszövetségi tagok figyelmét felhívják a beszédeire s átvették a kiosztandó meghívókat.

Ezzel kapcsolatban a helyi igazgató rámutatott, hogy a Népszövetség két forrásból meríti erejét: a mély vallásasságból és a rendületlen hazaszeretetből. Most éppen alkalom nyílik mindkét irányban a cselek-

vésre: P. Csávossy beszédei után következik március 15-ike. A hazafias évfordulót követő vasárnap, március 16-án a Népszövetség a főgimnázium disztermében ünnepélyt rendez; az erre szóló meghívókat a csoportvezetők szintén átvették.

Végül elhatározták, hogy a P. Csávossy által tartandó előadások befejezése alkalmával a közös szent áldozáson a Népszövetség katolikus tagjai, mivel ez az áldozás ugyanis beleesik a husvétii gyónás és áldozás idejébe, testületileg és jelvénnel vesznek részt.

Népszövetség és keresztyén szocializmus.

Egyik csoportvezető fölemlítette, hogy nála kérdést tettek, miért nem viseli a Katholikus Népszövetség a keresztyén szocializmus jelzőt?

A választ Imrik plébános és az igazgató adták meg. A Katholikus Népszövetség nem valami egyoldalú egyesülés, amely csak egy irányban működne, hanem egyesít magában minden olyan törekvést, mely a krisztusi igazságok szellemében akarja Magyarországot régi nagyságára, régi dicsőségére fejleszteni. A Népszövetségben benne van minden keresztyén mozgalom s megtalálja benne a maga helyét az egész keresztyén társadalom minden Krisztus szellemétől áthatott tagja. Vannak benne világiak és papok, főiskolát végzetek és egyszerű munkások, kereskedők és iparosok. Kapcsolatban áll az összes, a keresztyén igazságok alapján álló egyesületekkel kongregációval, legényegylettel, kath. körrel. Kiterjeszti figyelmét a keresztyén sajtóra, a keresztyén nép gazdasági erősödése, másrészt a keresztyén hitélet mélyítésére is. Szóval a Katholikus Népszövetség egyetemes jellegű.

A keresztyén szocializmus mozgalom ennek az egyetemes keresztyén restaurációnak egyik rendkívül fontos és nagyjövőjű részlete, de csak részlete. A Népszövetség felöleli a keresztyén szocializmus mozgalmat is és ahol tér és alkalom van rá, egész erejével támogatja is. Az ország más vidékein a keresztyén szocialista munkásoknak hatalmas szakszervezeteik vannak már, amelyekben a keresztyén munkások ezrei és ezrei tömörülnek s vallásos meggyőződésük és magyar hazaszeretetük sértetlen fenntartásával és megvédésével, keresztyén és magyar vezetők önzetlen irányítása mellett küzdenek gazdasági érdekeikért. El fog jönni az idő, mikor az ilyen szellemű, igazi szocializmus szervezkedés szükségességét az egész országban be fogják látni. Nagyon helyes, hogy Nagyváradon is felvetődött a keresztyén szocializmus szervezkedés gondolata. Ez a mozgalom a Népszövetség részéről mindenkor csak a legmelegebb támogatásra fog találni, mint minden más keresztyén mozgalom. Azonban a Népszövetség egyetemes jellegének nem felelne meg, ha bármelyik részletkérdés számára kizárólagosan lekötne magát s ezért kell annak országosan megállapított „Katholikus Népszövetség” címénél megmaradnia.

A fejtegetéseket az értekezlet általános helyesléssel és tapsal fogadta s utmutatásul vették a keresztyén szocializmus szervezkedés jövőjére nézve.

A Hitelszövetkezet.

Nagy örömmel vették tudomásul, hogy a Népszövetségi Hitelszövetkezet részjegyei-

nek száma már a háromezretet is jóval meghaladta.

Az érdekes lefolyású értekezleten az összes jelenlévők élénk érdeklődéssel és alapos hozzászólásokkal vettek részt.

Egy török újságíró a nagyváradi rendőrségen.

*

Érdekes ember járt tegnap délelőtt a nagyváradi rendőrségen. A konstantinápolyi forradalmi események üzték ki a török fővárosból s most menekül a kultúra csendesebb területeire, ahol tovább akar dolgozni, mint újságíró. Egyelőre Berlinen keresztül Párisba szeretne eljutni, de előbb le akar menni Turinba, ahol még az előző török kormány depozált számára 4000 lírát.

Matonsián Alfréd Györgyöt az ifjútörökök legutóbbi palotaforradalma vetette ki hatalmas állásából. Ő volt a kormány sajtójának vezetője, ő informálta Konstantinápolyból a nagy külföldi úgynökségeket, ő szerkesztette a kormány hivatalos kommunikéit. Enver bég viharos előnyomulása elsöpörte őt, akinek Enver bég személyes ellensége volt.

Menekülnie kellett a török metropolisból, értékes holmijait előre feladta Berlinbe címelve s éjnek idején csónakon szökött az Aranyszarv-öbölből Románia felé.

Magával hozta legszükségesebb ruhásműit, finom törökdohány készletét, arany óráját, két igen értékes gyűrűjét és közepes nagyságú uti bőröndjét.

A nagyváradi állomáson megszakította utazását és behajtatott a városba. Kereste a rendőrséget és megtette panaszát.

A panaszjegyzőkönyv szerint Matonsián Alfréd György, a bagdadi születésű örmény vallású hírlapíró, ismeretlen tettes ellen feljelentést tett. Előadása szerint f. évi február hó 25-én Konstanzból gyorsvonaton indult Magyarországon keresztül. Hajnali órákban Tövis állomásra érkezett, itt leszállott a II. oszt. kupéból s míg megkávézott, azon idő alatt kézitáskája, amelyben egy darab arany gombos fekete esernyő, 4 darab 100 koronás, néhány darab 10 koronás és 4 darab 20 koronás papírpénzen kívül egy darab cheque könyv 4000 frankról a „Credit Lyonnais” párisi bankházhoz címelve s ezenkívül több török, arab, francia nyelven írott tudósítások és levelek voltak, továbbá prémes bundája, eltűntek a kupéból.

Az említett vasuti állomáson már nem volt ideje, hogy ezt bejelentse, megkísérelte B.-Hunyadon, de miután rövid volt az idő, hogy vele a szokásos panaszjegyzőkönyvet felvegyék, az utasok azt a tanácsot adták neki: szálljon ki Nagyváradon s tegye meg feljelentését itt a rendőrségen.

Török és francia nyelven kiállított utlevele igazolta személyazonosságát és miután tovább utazásra, illetve élelmezésére pénze nem maradt, Rimler Károly polgármester rendkívüli segély címen néhány koronával kíségette.

Nagyváradi tapasztalatai.

A Tiszántul munkatársa beszélgetett a török újságíróval, aki perfektül beszél németül, angolul, franciául és olaszul. Elmondta a lopási esetet.

— Főleg a bundámat sajnálom. A fogason ott hagyott nekem a tolvaj egy rossz sárga felöltőt cserébe. Egy bécsi cég firmája van a nyakánál bevarrva aranyozott betűkkel. Ott hagyott még számomra kárptólásul egy meggyiszinü sétatobot, amelyen még lát-

szik a Párisi Áruház pesti vignettája. Még a kalapomat is elvitte. Egy sűrű és kicsiny pincset hagyott nekem.

Ezután ráterelődött a szó az éjjeli szállásra. Kérdeztük, hogy hol szállt meg? Az egyik nagyváradai szálló nevét mondotta és megjegyezte, hogy igen drága volt.

— Öt koronát fizettem egy éjszakáért. A fiakkeres pedig 3 koronát kért, amiért az az állomástól a szállóig (a Fő-utcán van) hozott.

Hát valóban sok. Arcatlanság visszaélni egy járatlan ember tapasztalásával.

Még az tünt fel neki, hogy az utcák borzasztó piszkosak, porosak.

Megkérdeztük, hogy mi a célja.

— Szeretnék először Bécsbe jutni. Innen összekötéseim révén könnyen eljutok Párisba. De nem tudom, hogy miképpen jutok el Budapestről Bécsig.

Mikor megtudta, hogy a Tiszántúl helyettes szerkesztője, dr. Krüger Aladár beszél franciául, nyomban felkereste és vele hosszasán elbeszélgetett. Majd dr. Krüger ajánló levéllel látta el az egyik nagyobb budapesti laphoz s ő nagy örömmel fogadta ezt. Így most már eljuthat Budapestről Bécsig is, ahova egy magyarországi tapasztalattal gazdagabban, de bunda és pénz nélkül fog megérkezni.

Hamisezerkoronások

*

Szenzációs bűnygyben nyomoz vasárnap óta a nagyváradai rendőrség. A mai kétségbeejtő pénzhiány idején talán nem is feltűnő dolog a pénzhamisítás, de az ezerkoronások vakmerő hamisítása és forgalomba hozatala megdöbbenhet mindenkit.

Hiszen ugyanis ritka manapság az ezresbankó, hát még az is hamis. De ám nemcsak az ezresbankó, hanem még a százás is. Mert az ezresbankók leleplezésével egyidőben erre is rájött a nagyváradai rendőrség.

A pénzhamisításra a következő eset vezette rá a rendőrséget:

Folyó hó 2-án az egyik külvárosi esinosabb vendéglőben vacsorázott Biró István disznó-nagykereskedő. Kitűnően evett-ivott, aztán fizetett.

A tiz koronán aluli számlát száz koronással akarta kiegyenlíteni. Vadonat új, ropogós, kékhasu bankót dobott az asztalra.

A vendéglős megjegyezte.

— Jaj, kérem ne tessék velem viccelni. Nincs nem annyi pénzem, hogy vissza tudjak adni.

— Hát váltassa fel!

A vendéglős elszalasztotta a trafikoshoz kis fiát, hogy váltsa fel a száz koronást.

Tiz pere telik el. A kis Samu visszajön és azt mondja:

— A trafikos nem váltja fel a száz koronást, mert ez hamis.

— Ki merte azt mondani, ordított fel a vörös disznókereskedő.

— A trafikos, — felelte a gyerek csendesen.

— Az nem igaz! Vagy elfogadja ezt a pénzt vagy rendőrt hívok. Hogy mernek engem meggyanusítani.

Erre óriási skandalum lett. A vendéglős összeveszett a kupecel, hogy miért eszik, ha nincs jó pénze, a kupec pofonokat ígért, ha a vendéglős még még egyszer ki meri mondani, hogy hamis a pénz.

A kis fiu ezalatt elfutott a rendőrhöz.

Ez aztán azt sem tudta, hogy melyiket hallgassa meg. Végre is előállította a kupecet a rendőrségre.

Itt Jánossy Gyula vizsgálta meg a problematikus száz koronást. S bár az a megtévesztésig hasonlít az igazihoz, az ő éles szeme rögtön észrevette, hogy az tényleg hamis.

Vallatóra fogta a kupecet, aki csak most esett igazán kétségbe. Ő maga kapta elő minden erszényét és kérte a kapitányt, hogy vizsgálják át ketten, mert most már attól fél, hogy több is került hozzá.

Valóban több darab hamis ezer és száz koronást találtak nála a sok jó bankó között. A kupec sirva fakadt.

— Becsaptak, megloptak a gazemberek!

Azonban azt nem tudta megmondani, hogy kitől kapta a hamis bankjegyeket. Eladott disznókat és valaki ezekkel fizetett.

A rendőrség nagy gyorsasággal vezette be a nyomozást. Széles alapon indult meg a kutatás a bankók eredete iránt és a szalak vidékre vezetnek. A rendőrség két nyomozó tisztje: Bodó László és Ehrlich Imre tegnap kint is jártak Fugyivásárhelyen, ahonnan — mint hírlik — pozitív adatokat hoztak; úgy, hogy a napokban egy jól szervezett pénzhamisító banda letartóztatása várható.

A Rhédey-mauzoleum betörője a bíróság előtt.

Felmentették Dombi Lajost.

Országos meglepetést keltett annak idején az a szenzációs betörés, amellyel Nagyváradon a múlt év december 23-án a Rhédey-sirböltöt rablási szándékkal feltörték és a művészi márvány siremléket összerongálták, Rhédey Lajosnak és feleségének porladó csontjait szétszórták. A „Tiszántul” annak idején a legnagyobb részletességgel foglalkozott a szenzációs és botránys esettel, melyet éppen a mi munkatársunk fedezett fel, a rendőrség pedig nagy apparátussal fogott a tettesek kézrekerítéséhez. A nyomozás váratlanul eredményre vezetett. Vagy négy 12—13 éves fiu vallomása alapján letartóztatták Dombi Lajost, aki azonban tagadta, hogy ő követte volna el a rablást. A rablást többen követhették el, azonban a társakat nem sikerült kézrekeríteni.

A Rhédey-kripta betörésének ügye tegnap került a nagyváradai kir. törvényszék büntető bírósága elé. A bíróság Ember Géza elnöklete alatt tárgyalta az ügyet. Az érdeklődők és kíváncsiak serege színültig megtöltötte a tárgyalótermet. A vádat Miskovszky kir. ügyész képviseli, a védelmet dr. Szilágyi ügyvéd látta el.

Tizenkét óra után került a sor Dombi Lajos ügyére, akit szuronyos börtönőr kísért a terembe.

A vádirat szerint Dombi Lajos, 32 éves, ref. vallású, nagyváradai lakos, a múlt év december 13-án ismeretlen társával a Rhédey-mauzoleumba betört, a sirbölt művészi siremléket megrongálta, a márványfalat leemelte s gróf Rhédey Lajos és felesége porladó csontjait szétszórtá abból a célból, hogy az esetleg ott levő értéktárgyakat ellopja. Azonban a lopás nem sikerült, mert a gróftól végrendelete értelmében ékszerek nélkül temették el. Az ügyész siremlék és ingatlan vagyon rongálásának a vétségével és lopás büntetésének kísérletével vádolja

Dombi Lajost, aki a vizsgálat egész folyamán tagadta a tett elkövetését.

Elnök: Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Nem érzem bűnösnek magam, nem én követtem el a betörést.

— Tanuk vannak rá, akik látták, hogy maga ott járt és bement a mauzoleumba.

— Engem nem láthattak, mert nem voltam ott.

A gyerektanuk nem vallanak Dombira.

Szenzációs és meglepő jelenetek következtek ezután.

Kihallgatják a koronatanut, a kis 13 éves Kiss Gyulát, aki kijelentette, hogy nem is ismeri Dombit, a Rhédeyben sem látta.

— Akkor a rendőrségen miért mondtad, hogy felismerted.

— Nem mondtam ott sem, de Jánossy kapitány addig beszélt nekem, amíg azt nem mondtam, hogy láttam Dombit.

Ezután a gyerek előkotorászott a zsebéből 75 krajcárt és átadta a bíróságnak azzal a kijelentéssel, hogy ezt a kapitány urtól kapta.

A 12 éves Pál Lőrinc szintén azt állítja, hogy nem ismeri Dombit és nem is látta.

Fekete Péter, Máthé István, Lieber László 12 éves gyerekek most szintén ingadoznak, azt mondják, hogy nem tudják, Dombi volt-e, csak olyanféle alakot láttak arra. És mindegyik gyerek elővesz a zsebéből, ki egy hatost, ki két hatost, vagy egy koronát, hogy azt a kapitány ur adta és ő most visszaadják.

A gyerekeknek, akik a rendőrségen egyenesen rávallottak Dombira, ez a megváltoztatott vallomásuk természetesen óriási feltűnést keltett.

Délután kihallgatták Jánossy kapitányt, aki elmondta a nyomozás történetét. A gyerekek minden rábeszélés nélkül vallottak Dombira. Igaz, hogy a vallomásuk után adott nekik pénzt, de azért, mert egész nap el volt velük foglalva és hogy vehessenek valami ennivalót.

A pénzt különben a gyerekek természetesen még akkor elköltötték és kisült, most Dombinétól kapták vissza a pénzt, hogy átadják az elnöknek. Még egy sereg jelentéktelenebb tanu kihallgatása következett, akiknek egy része Dombi alibijét igyekezett bizonyítani.

A bizonyítási eljárás befejezésével az elnök a pénzeket visszaadta a négy gyerektanunak, akik vagy a mostani főtárgyaláson, vagy a rendőrség előtt nem mondtak igazat.

Este öt óra után hozta meg a bíróság az ítéletet. A törvényszék Dombi Lajost a vád és következményei alól felmentette, mert ez indokolás szerint nincs bizonyíték arra, hogy Dombi követte el a büntetett. A vádlottat, aki 1913. december 31 óta vizsgálati fogságban ült, azonnal szabadlábra helyezték.

Az ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Valódi Amerikai és Chassala cipők, legjobbak Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

oégnél szereshetők be.

HIREK

Tájékoztató.

Március 6. Bihoreana takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Március 9. D. e. 11 órakor Katholikus Kör közgyűlése.

Március 14. A Katholikus Kör ötödik közgyűlése este.

Április 20. A Katholikus Kör záróünnepélye.

* Az Oltáregyesület munkaórája

Az Oltáregyesület heti munkaórája e héten nem mint rendesen szerdán délután, hanem ma, kedden délután lesz megtartva. Szerdán délután ugyanis már megkezdődnek Páter Csávossy szent beszédei és az egyesület nem akarja elvonni tagjait annak meghallgatásától.

* **A fősorozás Nagyváradon.** A folyó évi fősorozás ápril 24., 25., 26., 28. és 29-én lesz Nagyváradon. Ez alkalomra be van idézve az I. korosztályból 325, a II. korosztályból 213, a III. korosztályból 154 és idegen hadköteles 250.

* **A vármegye új nyugdíjszabályrendelete.** Az új nyugdíj törvény által szükségessé vált vármegyei nyugdíj szabályrendelet módosításával tegnap foglalkozott az e célból kiküldött bizottság. Az ülésen Fráter Barnabás alispán elnökölt. A bizottság az előadó által előterjesztett javaslatokat elfogadta. Az új szabályrendelet az e hóban tartandó közgyűlésén kerül törvényhatósági tárgyalás alá.

* **Vetítő-est a Kath. Körben.** A nagyváradai Kath. Körben ma, kedden este 6 órakor lesz a szezonban az utolsó vetítő előadás. Dr. Karácsonyi János kanonok tart előadást a Szentföldről s remek vetített képekben mutatja be a szent keresztutat.

* **Szirmai Miksa zalamegyei tanfelügyelő.** A vallás- és közoktatási miniszter Szirmai Miksa kir. tanfelügyelőt, a belényesi kir. tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjét Zalavármegyébe helyezte át.

* **Jancsó Károlyt rendőrök hallgattatták el.** Emlékeznek még Nagyváradon sokan Jancsó Károly volt megyei aljegyzőre, aki a vármegyétől történt megválasztása után felesapott szociáldemokrata vándoragítornak, a mely mesterségre előbb is hivatást érzett. Most nem valami díszes szerepléséről értesülünk. Szentesen szerepelt egy népgyűlésen, — de a tegnap délután tartott népgyűlés nagy botrányba fullt. A gyűlés első szónoka, Jancsó Károly a képviselőházat, a miniszterelnököt és a házelnököt olyan kifejezésekkel illette, hogy a jelenvolt rendőrkapitány Zilahy Kálmán (szintén Nagyváradról neveztek ki Szentesre rendőrapitánynak) többszöri figyelmeztetés után megvonta a szót tőle. Jancsó ennek dacára tovább folytatta beszédét, mire rendőrökkel távolították el a szónoki emelvényről.

* **A sztrájk és a piac.** Ez a kérdés tartja izgalomban már napok óta Nagyvárad közönségét. Vasárnap és tegnap a kenyeret, lisztet és más élelmiszert tömegesen vásárolták. A tisztelt kofanépségek igyekeztek is kihasználni ezt az izgatott állapotot. Ugy az aprómarhának, tojásnak, mint más élelmiszerek egyszerre, minden indok nélkül hallatlanul

felesapták az árát és a birkatürelmű nép vásárolta, nehogy az általános és titkos választás miatt még éhen maradjon. Az összes katonaságot, amelyek házaknál vannak elszállásolva, bevezényelték a várba s a szegény katonáknak egész nap készenlétben kell lenni napokon keresztül. A munkásság köréből csak a zugolódás hallatszik, mert akiknek szeresésére van foglalkozásuk, azok ellene vannak a sztrájknak, csak nem mernek nyíltan fellépni. Különben már ilyen is történt. Hir szerint Sátoraljauhelyen a nyomdászok értesítették a központot, hogy nem sztrájkolnak s nem hagyják magukat beugratni.

* **Fültömrigylob Dobrosdon.** Magyarcsékei tudósítónk jelenti, hogy a járásban Bihardobrosdon a fültömrigylob veszedelmes arányokat öltött. Tegnap egyszerre 14 gyermekre állapította meg a betegséget az orvos. A főszolgabíró az iskola bezáratása iránt tett előterjesztést az alispánhoz.

* **Öngyilkos főhadnagy.** Ma reggel 8 órakor egy Nagyváradszerte népszerű, a társaságokban kedvelt, előkelő családból származó katonatiszt vetette el önszántából az életet. Erdélyi Sándor honvédfőhadnagy lett öngyilkos. A lakásán, a pamlagon ülve szolgálati fegyverével a szájába lött s agyveleje szétfrecesent. Azonnal meghalt. Holtteste már egészen kihűlt, mikor szolgálja benyitott hozzá. A tragikus öngyilkosság okát barátai sem sejtik, sem a fellebbvalói eddig még nem akadtak bucsulevelére sem. A holttestet kivitték a csapatkórházba és valószínűleg innen lesz teljes katonai pompával a temetés is. Ez lesz a székesfehérvári honvédszázados szomorú premierje.

* **Elhunyt szolgabíró.** Biharmegye egyik legrégebb szolgabírája hunyt el vasárnap délelőtt váratlanul. Az elhunyt szolgabíró, Szentiványi László, egyike volt azoknak a tisztviselőknek, akik még a régi jó világban vállaltak hivatalt a vármegyétől. Dacára annak, hogy megválasztása óta már igen sokszor ajánlottak fel neki egyik vagy másik főszolgabírói szolgálatot, mindannyiszor visszautasította. Ugy hozzá nőtt 6 már Derecskéhez, ahol megválasztották, hogy talán még az alispánsággal se lehetett volna elcsalogatni onnan. Kedvence is volt az egész járásnak. Mindenki szerette. A társaságban nélkülözhetetlen, vig kedélyű ember volt. Szellemességéről, jól sikerült tréfáiról az egész Sárret tud. Legutóbb a főispán tiszteletbeli főszolgabírónak nevezte ki. Kitűnő tisztviselő is volt. Vasárnap reggel jó kedéllyel ment hivatalába, ahol délig dolgozott, Hivatalából egyenesen haza igyekezett. Mikor lakása kapujához ért, ott hirtelen összerogyott. A közel lévő emberek oda futottak és csak segítséggel tudták lakásába vinni. Megrémült felesége csaknem eszméletét veszítette férje látásától. Azonnal orvosért futottak. Az orvosi segély azonban már csak pillanatokig tudta késleltetni a halált. Egy órai szenvedés után Szentiványi László meghalt. Az orvos szívzélhűdést konstataált. A halálesetről értesítették az alispánt, aki nyomban kitétetette a gyászlobogót és a megye nevében részvétét nyilvánította az özvegynek. A temetés ma megy végbe Derecskén, hova Nagyváradról is igen sokan mentek ki a végtisztességre. Az elhunytat feleségén kívül előkelő rokonsága gyászolja.

* **Titokzatos hulla a magyarcsékei hegyek között.** Titokzatos eset tartja izgalomban a magyarcsékei járást. Tegnap reggel ugyanis mikor Kiskopács községből több gazda a szomszédos Kegyek községébe akart átmenni, az uton egy férfi hullát találtak. Az esetről nyomban jelentést tettek az elüljáróságnak, mozgósították a csendőröket. Csakhamar talpon volt az egész környék. A két község lakossága tömegestől tudult ki a titokzatos hulla szemlélésére. A csendőrség azonnal megkezdte a vizsgálatot, kihallgatták a két falu népét, de senki sem ismerte fel a hullát. Az eset annál titokzatosabb, mert a hulla intelligens ember hullája. A helyszínen megjelent dr. Comsia János szombatsági körorvos is, aki konstataálta, hogy bűntényről nincs szó. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy hogyan került a hulla az utra. Az esetet bejelentették az ügyészségnek is, ahol intézkedtek, hogy a hullát fényképeztessék le és annak alapján folytassák a körözést. A hullát beszállították a községi hullaházba, ahol ma fogják felboncolni.

* **Csodaszép csemegeszőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss Carfiol. Idei máltai burgonya. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. MERTZ NÁNDOR csemegeszőllőben, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* **Györy nővérek** kitűnően szervezett tambura és énekkara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámu publikumnak, amely esténként a Korona-kávéházat keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekkar Mészáros és Szabó karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk előrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigoruan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a Korona-kávéházba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a Korona-kávéház számára azt a nagy népszerűséget, amelylyel most bír. A közönség szives pártfogását kéri továbbra is a Györy-nővérek.

x **TUZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít Weiszberger és Társa. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

x **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettem partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. Feketénél, Bémer-téren, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x **Egy igazán életrevaló** és lézagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: Donát Károly, ki lakásán, Szabadság-utca 5 szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

x Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobás lakás me lékhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Borkimérés.** Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt asztali borok Rizling, Muskotály, veres-ó és ujbórc kicsinyben és nagyban árusítatuk, Özv. Szász Józsefné kimérő.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: Kisszőkevény.
Szerdán: Kisszőkevény.
Csütörtök: Kisszőkevény.
Péntek: Meduza. Színmű bemutató.
Szombat: Meduza.
Vasárnap d. u. Varázskeringő.
este: Nagypó. Szigligeti Ede színműve.

Meduza. A budapesti Nemzeti-színházzal egy napon e hét péntekjén mutatja be a Szigligeti-színház drámai személyzete ifjabb Wlassics Gyula nagysikerűnek ígérkező színművét a Meduzát, amely nálunk kitűnő rendezésben és elsőrangú szereposztásban kerül színre. A darab főbb szerepeit Étsy Emilia, T. Pogány Janka, H. Körössi Juci, Tóth Elek. Sik Rezső, Hunyadi József és Varsa Gyula játsszák.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Gyújtogatás boszúból. Komádi községben a múlt év szeptember 16-án éjjel kigyuladt Nagy Imre 80 kazal szénája. Bugyi Imre a feleségével elsőnek rohant a tűz helyére és látták amint G. Nagy Dániel menekült a kazalok mellől. A csendőrök le is tartóztatták Nagy Dánielt, aki beismerte, hogy ő gyújtotta fel a szénáját. Azt is bevallotta, hogy boszúból tette. Tegnap kezdődött az ügy tárgyalása az esküdtsek előtt. A vádlott most visszavonta a csendőrök előtt tett vallomását és tagadta a tett elkövetését. Ítélet ma lesz.

SPORT

Szép verseny csúf időben.

Az idő szeszélye dacára a szép program jókora közönséget toborzott a sporttérre. Jó csapatok mérköztek. Érdekes újdonságot képezett a NAC első b) csapatának bemutatkozása. A főcsapat ugyan klasszisokkal jobb, ez viszont sokkal jobb, mint a NAC II. volt. A b) csapat főereje Simi, ez a kitűnő váradi nevelés és az újból visszajött Horváth Pista, jők benne még Máthé Rotyi és Sollak. Posztarik elég jó volt. Az első félidőben teljesen sakkban tartotta az NSE csaknem komplett csapatát, melyben Niessner és Borziki is játszott s az 1:0 eredmény csak a játék második felében változott 2:1-re a NSE javára a nagy szél és 10 emberre fogyott csapat erővesztése miatt.

A nap főszáma a NAC és NSC küzdelme heves, de aránytalan volt. A NAC abszolút nagy fölényével ugyszólván elnyomta a NSC-ot, ez azonban az élet ösztönével a veszély pillanatában minden emberével a kapu elé állt és élő gátat vont a labda

elé, melyet sokszor kemény munkába került a hálóba vetni. Régi hadi taktika szerint ki kellett volna csalni a NAC-nak ellenfelét fészkből s úgy rajta ütni. Ennek dacára a játék első felében 4, a másodikban pedig 9 goalt rugott be a NAC. Strasser egy maga 6 goalt rugott. Ezzel túlhaladta az 50-es jubiláris számot, amit a NAC aranyéremmel örökít meg. Kitüntek még Kurschnor, Obláth, Brém, Katona. Kutsera félelmes technikája a gyenge ellenféllel szemben még jobban kitűnt. A verseny nivóját csak Schléizinger bíró pártos és pongyola vezetése rontotta.

TÁVIRATOK

Mégis lesz sztrájk.

Budapest, márc. 2.

A lapok híreivel szemben tegnap délután a szociáldemokrata párt vezetősége egy kiáltványt adott ki. A kiáltványban a vezetőség figyelmezteti a vezetőségi tagokat, hogy semmiféle félrevezetésnek ne üljenek fel. A pártvezetőség nem attól teszi függővé a sztrájkot, hogy mikorra várják azt. A párt tagjai azért minden pillanatban legyenek elkészülve a jeladásra, mert a sztrájk feltétlenül meg lesz tartva.

Katonai tanácskozás Boda Dezsőnél.

Budapest, marc. 3.

Ma Boda Dezső főkapitánynál katonai tanácskozás volt, melyen több tiszt vett részt. A tanácskozáson minden intézkedést megtettek. A főkapitány körében biztosra veszik, hogy az általános sztrájk kedden tör ki és e szerint tettek intézkedéseket.

Napirenden a választójogi javaslat.

Budapest, márc. 3.

Az országgyűlés ma elfogadta általánosságban a tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot. Gróf Tisza István holnapra kitűzte ennek részleges vitáját és ha ezzel végeznek, akkor sorra kerül a választójogi javaslat. Tehát a sztrájk kitörése holnapra várható.

A sztrájkoló diákok.

Budapest, márc. 3.

(Saját tud.) A tudomány egyetemi ifjúsága ma gyűlésre jött össze. A terembe a hol a gyűlést tartották a jogikar dékánját be sem engedték. Az ifjúság elhatározta, hogy a sztrájk alatt nem fogja megengedni, hogy előadást tartssanak.

Szembeköpött képviselő.

Budapest, márc. 3.

A munkapárt klubhelyiségében ma este megjelent két munkásember. Azt mondták,

ők győri választók és kikérették képviselőjüket: dr Németh Károlyt. Mikor Németh kijött, az egyik durva szavakkal rátámadt, a másik pedig kétszer az arcába köpött.

Az inzultálókat letartóztatták. A rendőrségen azt vallották, hogy a Népszava cikkei birták rá őket az inzultálásra. És azért éppen Némethet, mert ő a választójogi bizottság előadója. Egyik sem győri. Kiderült, hogy pesti munkások. Az egyiket Székely Istvánnak, a másikat Zóm Dezsőnek hívják.

Nem lesz vasutas-sztrájk.

Budapest, márc. 3.

(Saját tud.) Ma előkelő vasuti tisztviselők kijelentették, hogy a vasuti személy forgalom egyáltalán nem érzi a sztrájk közeledését. A fővárosból csupán egy néhány külföldi utazott el, mert féltek a vasutas-sztrájktól. A vasuti tisztviselők ma kijelentették, hogy a vasutasok egyáltalán nem csatlakoznak a sztrájkolókhöz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	— —	11.57
Októberi buza	— —	12.23
Áprilisi rozs (1913)	— —	9.77
Októberi rozs	— —	9.75
Májusi tengeri (1913)	— —	7.58
Juliusi tengeri	— —	7.82
Áprilisi zab (1913)	— —	9.98
Októberi zab	— —	8.72

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.50
Osztrák hitelrészvény	—	632.—
4%-os koronajáradék	—	88.85
Osztr. magy. államv.	—	708.—
Jelzálogbank	— —	433.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	515.—
Hazai bank	— —	281.—
Magyar bank	— —	570.—
Keresk. bank	— —	3600.—
Rimamurányi	— —	716.—
Salgótarjáni kőszén	— —	757.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1063.—
Közuti vasut	— —	671.—
Városi villamos	— —	370.—
Adria	— —	528.—
Atlantika	— —	346.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Építész és házi urak szives figyelmébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY
szerelő, épület-, díszmű-bádogos, vízvezetékberendező és csatornázási vállalata Nagyváradi. Kolozsvári-utca 44. szám.

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozettek felszerelését, házi csatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkö vállalkozók homok és kavics telepük — Ip. t. oklevéllel kitüntetve 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Részvényalírási felhívás!**

A Biharmegyei Takarékpénztár részvényeseinek 1913. év március hó 2-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a létesített 3,200.000 koronás veszteségi tartalékalap miatt 4,800.000 koronáról 3,200.000 koronára leszállított részvénytökének 4,000.000 koronára való felemelése céljából 2000 drb 400 korona névértékű bemutatóra szóló új részvény 400 korona áron kibocsátassék és hogy ezen részvények az igazgatóság által első sorban az eddigi részvényeseknek felajánltassanak, az ezek által esetleg át nem veendő darabok pedig az egész kibocsátást garantáló és átvenni hajlandó fővárosi pénztintézeteknek szabad kézből, de részvényenként nem 400 koronán alul eladathassanak.

Ezen határozat következtében a kibocsátott és már az 1913. évi osztalékra is jogosultsággal bíró 2000 drb 400 korona n. é. Biharmegyei Takarékpénztári részvényt 400 korona áron, következő feltételek mellett ezennel aláírásra kibocsátjuk:

1. Minden régi 4 darab részvénynek a takarékpénztár pénztáránál való bemutatása, a kibocsátási ár 30%-a 120 korona, továbbá a 120 koronának január 1-től a befizetés napjáig járó 6%-os kamata és darabonkénti 250 korona bélyegilleték befizetése ellen egy új részvény jegyezhető.

2. Az elővételi jog az előző pontban foglaltak teljesítése mellett bezárólag 1913. évi április 2-ik napjáig gyakorlandó. Ezen a napon túl a régi részvények alapján elővételi jog nem gyakorolható.

3. Az elővételi jog alapján jegyzett új részvények árának 70%-a, vagyis darabonként 280 korona és ennek január 1-től a befizetésig járó 6%-os kamata bezárólag 1913. évi augusztus 31. napjáig pénztárunknál befizetendő, midőn is a végleges részvények ki fognak adni.

4. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítene, a késedelem idejére 7%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott ideiglenes elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az eként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetéseket hozzászámítva, a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapjait illetik.

5. A kibocsátott 2000 drb új részvény átvevőinek figyelmébe ajánlja az igazgatóság az alapszabályok 9-ik §-át és megemlíti, hogy a régi részvényeseknek ott biztosított jog 1914 december hó 31-ig való teljes fenntartása mellett bocsátja ki az új részvényeket, melyek egyéb tekintetben a régi részvényekkel egyenjoguak lesznek.

6. Az alapszabályok 9-ik §-ának szövege:

Az 1913-ik évi március hó 2-án tartott rendes közgyűlés által létesített veszteségi tartalékalap első sorban szolgál arra, hogy a társaság bármilyen veszteségeit fedezze és így a rendes tartalékalap csak a veszteségi tartalékalap kimerülése után vehető igénybe.

A társaságnak 1912-ik évi december hó 31-ről készült mérlegében a „váltókövetelések”, „folyószámlakövetelések” és egyéb elnevezés alatt szereplő vagyontételeknél az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint összesen K 3,537.000 kétesnek nyilvánítottván, a megfelelő összeg a veszteség tartalékalapba helyeztetik; azon esetben, ha az említett vagyontételek 1914. év végéig lebonyolítatnának és a lebonyolítás többlet eredményezne, mint amennyire ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben értékeltek, vagy pedig amennyiben az említett vagyontételek 1914. év végéig le nem bonyolítatnának, de az igazgatóság az 1914. évi mérleget megállapító ülésében egyhangu határozattal összegszerűleg megállapítaná, hogy 1914. év december 31-én ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s 1913. év március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben kitüntetett értéknél magasabb értékkel bírnak és amennyiben mindkét esetben ezen többlet más veszteségek által nem absorbeáltatnék, úgy ezen többlet az esetleges adó levonása után az eddig forgalomban levő 8000 drb részvényre egyenlően lesz felosztandó oly módon, hogy egy részvényre jutó aránylagos rész az ezen részvényeket az 1914. évre illető osztalékkal együtt, az 1914. évi osztalékszolvény ellenében ennek esedékességével lesz kifizetendő.

Joga van a közgyűlésnek külön célokra szolgáló külön tartalékalapokat is létesíteni és ezeket a megjelölendő célokra bármikor igénybe venni.

7. A részvényesek által az 1-ső pont értelmében át nem vett részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem 400 korona áron alul fogja csakis a szövetséges fővárosi pénztintézeteknek, a 6-ik §-ban körülírt jogok fenntartásával szabad kézből akként eladni, hogy a vételár, ennek január 1-től a befizetésig járó 6 százalékos kamata, darabonként 2 korona 50 fillér bélyegilleték 1913. augusztus 31-ig a Biharmegyei Takarékpénztár pénztárába befizetendő.

Kelt Nagy-Váradon, 1913. március hó 3-án.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútór asztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútókat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútórok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Nyers nyereség 1912 február hó végén: 47.373 K 68 f

Nyers nyereség 1913 február hó végén: 130.039 K 03 f.

Az igazgatóság.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kőtszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szuszpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkei, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég.

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön probaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tiszviselők és iparosoknak árendedmény.

Kiválóan szép munkáért aranyérem és aranyokmány kitüntetés.

ÉRTESÍTÉS.

Értesitem a t. közönséget, hogy SZENT JÁNOS-U. 4. SZ. alatt EGY MODERN

cukrászdát

létesítettem. A fővárosban Kugler (Gerbeaud), Weisz Béla udvari cukrázoknál és külföldi előkelő üzletekbe, helyben a volt Molnár-féle cukrászdában hosszabb ideig működtem.

Parfee és forma fagyalt megrendelések, valamint lakodalmi és egyéb ünnepélyekre süteményeket és tortákat elsőrendű kivitelben a legolcsóbb árban mindenkor megrendelhető. Becses pártfogást kér

Gáborfi János,
cukrász.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútórokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapítotott 1893. **Freund Benjámín** Alapítotott 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országsszerte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

HA A KOSSUTH-

utczába vezeti útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany-ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltetnek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tüzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapítotott 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapítotott 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

Első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölök.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyberendezéseket és jókarbantartását.

TELEFON 1088. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint uri és női (Orthoed cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerészeti munkák szakszerű javításra elfogadjatik.

Új keztüis és sérvkötő készítő!

Keztük mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. B. A. I. keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legelőszerűbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett keses és köszörűdéje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, szillette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

RUM és LIKÖR

házilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„A nyala” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek, világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utcaba vezeti útja, keresse fel a **Szerecsen Királyt**, ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztüt, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműk, rövidárak** nagy választékban. Szíves pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON**
Szt János-utca 4.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házi telefon **csengő berendezéseket**. Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. **Izléses kivitelű csillárokat rajzszerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.**

Telefonszám 1192.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczi-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmas és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Lánosz kútjaink** nagy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindenemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközölhetnek.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.

Árverésen vett áruk eladása

megkezdődött

Rákóczi-ut 14. lebontott

APOLLÓ - EPÜLET MELLETT.

Női kötött harisnyák 30 fill., férfi fegyház kötésű zokni 26 fill., gyermek patenti harisnyák 24 fill., **1000 tucast zseb-kendő** drbja 6 fillértől 3-50 ig, női és férfi fehérneműek igen olcsón és még igen sok áruk kaphatók.

Igen kellemes, biztos és kitünő,
gyorsan használó szer köhögés,

hurut, meghűléstől eredő rekedt-

ségnél a **FARKAS-féle**

hurut-szeletke

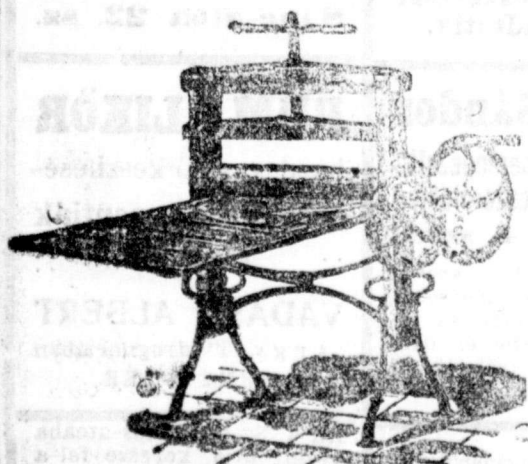
Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: **FARKAS ISTVÁN**

„**APOLLÓ**” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóczi-ut 7/b.

Ujdonságokból állandó nagy választék

háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.